

Makale Bilgisi

Gönderildiği tarih:

07.06.2022

Kabul edildiği tarih:

21.06.2022

Yayımlandığı tarih:

29.07.2022

Article Info

Date submitted:

07.06.2022

Date accepted:

21.06.2022

Date published:

29.07.2022

Öz

2022 yılında doğumunun 400. yılını kutladığımız Molière'in komedyalarında karşımıza çıkan "barbon" kalıp kişisi Antik Roma'da doğmuş, Attelan farslarında önemli bir yer edinmiş ve Commedia dell'arte/İtalyan Komedyasının başat kalıp kişilerinden biri olmuştur. Antik Roma komedyasındaki "senex", Attelan farsında "pappus", Commedia dell'arte'de "pantalone" adını almış, Molière'in oyunlarında "barbon" olarak tanınmıştır. Barbonlar Molière'in çeşitli fars ve komedyalarında yer almaktadır. Bunlar: *L'Etourdi ou les comntretemps/Şaşkın ya da Aksilikler*, *l'Ecole des maris/Kocalar Okulu*, *l'Ecole des femmes/Kadınlar Okulu*, *le Mariage forcé/Zorla Evlilik*, *George Dandin*, *l'Avare/Cimri* ve *Le Malade imaginaire/Hastalık Hastası* oyunlarıdır. Bir kalıp kişi olarak barbonun karakter özellikleri tüm oyunlarda aşağı yukarı aynıdır: abartılı özgüven, budalalık, cinsellik merakı, kıskançlık ve aldatılma korkusu, despotluk ve cimrilik. Barbon kadınların kendisini nasıl gördüğünü anlamaz, onların gözünde çekici ve beğenilen bir erkek olduğunu düşünür. Oysa kadınların tek amacı barbonun parasını ele geçirmektir. Molière barbon kalıp kişisini kullanarak babaların ve vasilerin çocuklarının evlenmesi konusundaki tutumlarını da eleştirmiş, genç kızların eğitimiyle ilgili düşüncelerini ifade etmiştir. Molière barbonun gülünç kişiliğinden yararlanarak eleştirilerini olabildiğince kolay bir biçimde dile getirmiştir.

Anahtar sözcükler: Molière, barbon, kalıp kişi, Antik Roma Tiyatrosu, Attelan farsı, Commedia dell'arte

Abstract

The "barbon" figure that appears in the comedies of Molière, whose birth we celebrate in 2022, was born in Ancient Rome, had an important place in Attelan fars, and became one of the leading figures of the Commedia dell'arte/Italian Comedy. It is known as "senex" in ancient Roman comedy, "pappus" in Attelan farce, "pantalone" in Commedia dell'arte, and "barbon" in Molière's plays. Barbons appear in several of Molière's farces and comedies such as: *L'Etourdi ou les contre-temps/Confused*, *l'Ecole des maris/School of Husbands*, *l'Ecole des femmes/Women's School*, *le Mariage forcé/Forced Marriage*, *George Dandin*, *l'Avare/The Miser and le Malade imaginaire/the imaginany invalide*. The character traits of the barbon as a stereotype are more or less the same in all plays: exaggerated self-confidence, stupidity, sexual curiosity, jealousy and fear of being cheated, despotism and stinginess. The barbon does not understand how women see him, he thinks that he is an attractive and admired man in their eyes.

However, the only purpose of women is to seize his money. Molière also criticized the attitudes of fathers and guardians on the marriage of their children, using the barbon figure, and expressed his thoughts on the education of young girls. Molière made use of the ridiculous personality of the barbon to express his criticisms as easily as possible.

Key words: Molière, barbon, comedy figure, Roman comedy, Attelan farce, Commedia dell'arte

¹ Prof. Dr. Arzu Etensel İldem, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Emekli Öğretim Üyesi, acildem@ttmail.com, ORCID 0000-0003-2311-8995

Bu yıl 400'üncü doğum yılını kutladığımız Molière dünyada en çok tanınan ve en çok oynanan Fransız oyun yazarı olma özelliğini korumaktadır. 2022 yılında çeşitli etkinliklerle Fransa'da ve dünyada kutlanan Molière Fransa'nın en ünlü tiyatrosu olan "Comédie française" tiyatrosunun da kurucusudur. "La maison de Molière/Molière'in evi" olarak da anılan bu kurum kurulduğu 1680 yılından bu yana Fransa'nın tiyatro evreninde büyük bir rol oynamakta, Molière'den kalan geleneği sürdürmektedir. Molière'in ölümünden sonra l'Hotel de Bourgogne ve Marais tiyatroları Kral 14. Louis'nin emriyle Molière'in topluluğuna katılmış ve Comédie française'i oluşturmuşlardır.

Molière'in kurduğu ilk tiyatro topluluğu "L'illustre théâtre" hem tragedya hem de komedy sahnelemiştir. O dönem tragedya ve komedy oyunculuğu arasında büyük bir fark bulunmaktadır: tragedya oyuncuları oyun metnini abartılı bir biçimde oynarlar, komedy oyuncuları daha doğal, daha halkın anlayacağı bir üslup kullanırlardı. Molière'in 20 yaşlarında kurduğu L'illustre théâtre'in çok iddialı bir amacı vardır: başarılı başka tiyatro topluluklarının da bulunduğu Paris'te ayakta kalmak! Ancak bu amaç gerçekleşememiş Molière ve arkadaşları diğer pek çok tiyatro topluluğu gibi taşrada turneye çıkmak zorunda kalmışlardır. Topluluk Molière'in yazdığı oyunları bu süreçte oynamaya başlamıştır. Molière tiyatro hayatına oyuncu olarak başlamış ve hemen sonra ilk kumpanyasını kurarak yönetmen olmuştur. Hayatının sonuna dek yazdığı oyunları yönetmiş ve bu oyunlarda rol almıştır.

Komedy yazarları tragedya yazarlarına göre Aristo kurallarına, en azından konu açısından, daha az bağlı kalmışlardır. Molière yazdığı komedy konularını seçerken toplumu eğitmek, "toplumun kötü yönlerini gülmeceyle düzeltmek" ister. Molière'in turnedekeyken yazdığı ilk oyunlar daha çok fars türü kaba güldürüye yakındır. O dönem Fransa'da çok popüler olan "Commedia dell'arte" /İtalyan Komedy Tiyatrosu da fars tipi oyunlar sergilemektedir. İtalyan komedyasında her zaman aynı işlevi taşıyan kalıp kişiler bulunmaktadır. Bunlardan biri yaşlı adam ya da "pantalone" dir. Bu çalışmada "pantalone" tipinin nasıl ortaya çıktığını, "barbon" tipine dönüşerek Molière'in hangi oyunlarında görüldüğünü ve karakter özelliklerini inceleyeceğiz.

1. Bir Kalıp Kişi Olarak “Barbon” un Doğuğu

Tragedya ve komedy M.Ö. altıncı yüzyıl civarında Yunanistan’da ortaya çıkmıştır. Tragedyaların başat konusu insanoğlunun yazgıyla, başka bir deyişle tanrılarla mücadelesidir. Tragedyalarda her zaman bir ölüm kalım savaşı söz konusudur. Antik Yunan’da tragedya ön plandadır. Komik sahnelerden oluşan komedyalar ikinci planda kalmış ancak yine de “*Roma tiyatrosuna esin kaynağı olmuşlardır*”(La Comédie en littérature). Komedy Roma’da Eski Yunan’a kıyasla daha önemli bir yere sahip olmuştur: Romalı komedy yazarları Terentius ve Plautus günümüzde hala sahnelenen eserler vermişlerdir.

Tragedyaların kişileri mitolojik kahramanlar, krallar ve soylulardır. Oysa komedyanın kişileri daha mütevazıdır. Komedyanın kökeni Diyonisos şenliklerine dayanmaktadır. Antik Yunan’da Aristophanes ve Cratinos gibi yazarlar komedy türünde eserler vermişlerdir. Onlardan sonra gelen Menandros’un komedyaları daha inceliklidir. Roma’da yaygınlaşan komedyalar daha çok aile içi ilişkileri konu almaktadır. Aile içi kuşak çatışması sıklıkla görölür. “*Yaşlı baba gülünç duruma düşürölür*” (La Comédie latine: intrigues et personnages). “Barbon” bu gülünç babaya yakın bir kişidir. Roma komedyasını oluşturan üçgen senex/yaşlı, adulescens/genç ve servus/köledir. Senex genellikle öfkeli, katı ve ters bir yaşlıdır. Senex libidinus cinselliğe düşkünölüğüyle bilinir. İyi huylu ve cana yakın yaşlı senex lepidus’a çok ender rastlanır (La Comédie latine: intrigues et personnages). Aristo ve Horatius “*oyuncunun yaşına*” çok önem verirler (Vialleton, 2015). Aristo’ya göre yaşlılar huysuz ve aksi olurlar (a.g.e.). Roma tiyatrosunda servus/köle önemli bir yere sahiptir. Kölelerin yerini yıllar içinde uşaklar almıştır. Roma tiyatrosunun diğer belli başlı kişileri köle tüccarı “leno”, palavracı asker “miles gloriosus”, bakire genç kız “puella” ve hayat kadını “meretrix”tir. Roma tiyatrosunda oyuncular maskelidir ve kadın rollerini erkekler üstlenmektedir. Bu kişilere “matrone” /özgür orta yaşlı kadın, “nutrix” /dadı ve “ancilla”yı/matronenin hizmetçisi, ekleyebiliriz (La Comédie latine: intrigues et personnages).

Kısa ve oldukça kaba güldürölürler olarak Milattan önce birinci yüzyılda ortaya çıkan Fabula Attelana/Attelan farsında “*Dört kalıp tip ortaya çıkar: “Bucco hayat dolu gürlütölü övünge, “Pappus” komik*

yaşlı adam, "Maccus" obur soytarı ve "Dosenus" korkutucu görünümlü kambur" (Brockett, 2000: 67). Commedia dell'arte tiyatrosunun kökeninde büyük ölçüde Attelan farsı bulunmaktadır.

Commedia dell'arte, başka bir deyişle İtalyan Komedyası, 1550 yıllarında İtalya'da oynanmaya başlamıştır (a.g.e.: 159). Bu tiyatronun özelliği metin olmaksızın doğaçlama oynanması ve kalıp kişilere sahip olmasıdır. Bu kalıp kişiler Attelan farsındakilere çok benzemektedir: örneğin "Pantalone" Pappus'dan gelmektedir (La Comédie latine: intrigues et personnages).

Commedia dell'arte'nin kişilerini üçe ayırabiliriz: efendiler, uşaklar ve aşıklar. Efendiler "Pantalone", "Dottore" ve "Capitano"dur. "Pantalone" ve "Dottore" genellikle "mantolu" olarak adlandırılırlar. "Pantalone" yaşlı bir adamdır, tıpkı "Dottore" gibi ancak "Dottore" daha okumuş yazmış biridir. "Capitano" veya "Matamore" efendiler grubuna giren bir askerdir. Uşaklar ya da "zanniler": "Arlecchino", "Pulcinella", "Scaramuccia" ve "Brighella" dan oluşurlar. Uşaklar grubuna "Scapino"yu ekleyebiliriz ve bazen "Matamore" de bu gruba girebilir. Ayrıca bu kişiler zaman içinde ve bölgelere göre de değişiklikler göstermiştir. Efendiler ve uşaklar her zaman maske takarlar: bu maskeler bazen çok abartılı olabilir. Innamorati/aşıklar grubuna ait kişiler daha yüksek bir sosyal gruba aittir: Petrarkavari bir üslupla konuşurlar ve maske takmazlar: Lelio, Isabelle ve Flaminia aşıklar grubuna girmektedir. Hizmetçi kızlar da maske takmaz; bunlar "Colombina" ve "Silvia"dır. "Colombina" bazen aşıklar grubuna da girebilir.

Kalıp kişiler seyirciler tarafında kolayca tanınabilen kıyafetler giyerler. Hepsinin karakter özellikleri bellidir. *"Commedia dell'arte oyunları oldukça basit ve tekrarlanan bir canovaccio/ana çizgi doğrultusunda yapılan doğaçlamadır"* (Girard, 1979: 110). Örneğin iki aşığın bir araya gelmesi beklenmedik bir engelle karşılaşır; uşakların kurnazlığı ve becerileri sayesinde engel aşılır ve mutlu sona varılır. Kalıp tiplerin karakter özellikleri hep aynı olduğu için seyirciler beklenmedik olaylardan çok, gülünç durumlara ve davranışlara, zannilerin/ uşakların sergiledikleri lazzolara/şakalara gülerler (Girard, 1979: 111).

Commedia dell'arte'nin başat kişilerinde biri olan "Pantalone" çengel burunlu maske taşıyan, dağınık ve sakalı ağarmış bir ihtiyardır. *"Giydiği giysiye kendi adını (pantolon) vermiştir: kötü huyludur, gereksiz titizlikleri vardır; öksürüp tıksırır ve yaşına bakmadan genç kızlarla ilgilenir"* (Girard, 1979: 117). "Pappus", "Pantalone" ve "Barbon" aynı çizgide olan kişilerdir.

2. Molière'in Oyunlarında "Barbon"

İlk kurduğu "L'illustre théâtre" iflas ettikten sonra Molière ve ekibinin Paris'ten ayrılıp taşrada turneye çıktığını biliyoruz. 1648 yılında Conti Prensinin himayesine giren topluluk o yıllar ünlü olan tragedyalar sahneye koymakta, ciddi oyunların yanında Molière'in yazdığı farslar ve komedyalar da oynamaktadır. Molière'in, metni bilinen ilk oyunlarından biri, *L'Etourdi ou les contretemps/Şaşkın ya da Aksilikler* komedyasıdır (1653 ya da 1655.) 1659 yılında kralın kardeşi Orléans dükünün himayesi altında Paris'e dönen Molière ve ekibi, *Les Précieuses ridicules/Güllünç Kibarlar* komedyasıyla büyük bir başarı elde eder. Oyunu çok beğenen kral 14. Louis, Molière ve oyuncularına 1660 yılında Palais-Royal salonunu tahsis eder; Molière bu salonu İtalyan Komedy oyuncularıyla paylaşacaktır. Ölüm yılı olan 1673 tarihine kadar aynı salonu kullanan Molière, farslardan sonra daha gelişmiş komedyalar yazmaya başlamıştır. İlk farsları büyük ölçüde gülmece sahnelere dayanmaktadır, Commedia dell'arte'de görülen lazzoları /şakaları, sıklıkla kullanmaktadır. Yıllar geçtikçe Molière "toplumu eğlendirerek eğitmek" amacıyla, ancak kaba güldürüden de bütünüyle kopmadan, komik unsurları çeşitlendirecektir. Pantalone/Barbon kişisi birçok oyununda karşımıza çıkmakta ve önemli bir rol üstlenmektedir.

L'Etourdi ou les contretemps/ Şaşkın ya da Aksilikler, 1653 ya da 1655

Molière, ilk yazdığı farslardan biri olan bu oyunu sonradan geliştirerek 3 perdeden 5 perdeye çıkartmıştır. Oyunda üç barbon bulunmaktadır: Trufaldin, Anselme ve fazla öne çıkmayan Pandolfe. Lélie uşığı Mascarille'in yardımıyla sevgilisi Célie'yi elde etmeyi amaçlamaktadır. Mascarille Commedia dell'arte'ye ait bir uşak tipidir. Daha sonraki yıllarda Mascarille'in yerini Molière'in yarattığı Sganarelle alacaktır. Célie çingeneler tarafında kaçırılarak yaşlı Trufaldin'e satılmıştır. Genç kızı kurtarıp Lélie'yle evlendirmek Mascarille için çok zor değildir ama Lélie sürekli araya girerek uşağının planlarını bozar. Ayrıca Lélie'nin babası Pandolfe, oğlunu Anselme'in kızı Hippolyte'le evlendirmek istemektedir. Trufaldin para peşindedir; Anselme kızı Hippolyte'in geleceğiyle ilgilenmek yerine kendisi için genç Nérine'le ilgilenmektedir. Oyunun sonunda, Célie'nin Trufaldin'in çocukken kaçırılan kızı olduğu anlaşılır: Lélie ve Célie'nin evliliği önündeki engeller artık kalkmıştır.

L'Ecole des maris/Kocalar Okulu, 1661

Fars olarak kaleme alınmış bu oyunda karşımıza çıkan Sganarelle ve Ariste orta yaşı geçmiş iki kardeştir. İki de iki kız kardeşe Isabelle ve Lonor'a vasilik yapmaktadır. Sganarelle Isabelle'le evlenmek istemekte ancak evlendikten sonra aldatılmaktan korktuğu için geç kızı herkesten uzak tutmaktadır. Oysa Ariste de evlenmeyi dşündüğu Lonor'u zgr bırakmaktadır. Ariste'e göre geç kızlar baskıyla değil kendi iradeleriyle erdemli olmalıdır. Isabelle, Lonor'un kılığına girerek Sganarelle'in evinden kaçar ve Valere'le evlenir. Oysa gerçek Lonor Ariste'i beğenmekte ve onu deneyimsiz gelere tercih etmektedir. Oyunun sonunda Isabelle ve Valere'in evlenmesine engel olamayan Sganarelle kardeşinin Lonor'la evlenmesi karşısında hayal kırıklığına uğrar.

L'Ecole des femmes/Kadınlar Okulu, 1662

Bu komedya Moliere'in en çok beğenilen ve en çok tartışılan oyunlarından biridir. *Kocalar Okulu'nun* devamı olarak da yorumlanabilir. Bu oyundan sonra 14. Louis Moliere'in ekibini himayesi altına almış ve onlara her yıl belli bir para yardımında bulunmaya başlamıştır. Oyunun daha ilk sahnesinde Chrysalde dostu Arnolphe'u eleştirtirir: Arnolphe 42 yaşında olmasına karşın vasiliğini yaptığı Agnès'le evlenmek istemektedir. Eėitim grdüğu manastırdan yeni eve dönen geç kız masumiyetini kaybetmeden, hayata ve ařka dair hiçbir bilgi edinmeden Arnolphe'la evlenmelidir. Ancak beklenmedik bir biçimde Horace'la tanışan Agnès delikanlıya açık olur. Arnolphe'un Agnès'in vasisi olduğunu bilmeyen Horace ona iini döker. Arnolphe çok öfkelenmiştir ama Horace'ın Agnès'i kaçırmasına engel olamaz. Arnolphe'un kim olduğunu hala anlamamış olan Horace geç kızı Arnolphe'e emanet eder. Arnolphe tam Agnès'i ele geçirmişken Chrysalde yanında Oronte ve Enrique'yle birlikte Arnolphe'un evine gelir. Oronte oğlu Horace'ı eski dostu Enrique'nin kızıyla evlendirmek istemektedir. Horace önce babasının bu isteğine karşı çıkar ancak anlaşılır ki Agnès, Enrique'nin yıllar önce bir köylü kadına emanet ettiği kızıdır. Arnolphe şaşkınlık içinde ne yapacağını bilemez; Chrysalde onu teselli eder: aldatılmamanın en iyi yolu evlenmemektir. Moliere bu oyunda hem geç kızların eğitimini ele almakta, hem de aşırı kiskan olan Arnolphe'u eleştirmektedir.

Le Mariage forc /Zor Nikah,1664

Bu oyun bir com die-ballet'dir ve daha çok fars özellikleri taşıtmaktadır. Oyunun başında ve sonunda Lully'nin bestelediği müzik eşliğinde dansçılar bale yaparlar. Bu dansçıların arasında saraylılarla birlikte kral 14. Louis de bulunmaktadır. Sganarelle yaşını başını almış bir erkektir ama evlenmek istemektedir. Dostu G ronimo kesinlikle evlenmemesini tavsiye eder: onun yaşında birinin evlenmesi gülünç olacaktır. Ancak Sganarelle kendisine çok güvenmektedir: Dorim ne tam aradığı eştir. Oysa Dorim ne'in amacı  zg r olmak, evlenerek babasının baskısından kurtulup dilediği gibi yaşamaktır. Sganarelle evlilik konusunda iki filozofa, Pancrace ve Morphurius'a danışmak ister. Moli re burada Rabelais'den esinlenmiştir: Rabelais'nin *Le Tiers livre* adlı eserinde kahramanı Panurge de evlilik hakkında bilgi almak için birtakım filozofların düşüncelerine başvurmuştur. Fakat Sganarelle'in gittiği filozoflar ona yanıt veremezler. Falına bakan ingene kızları da. Bu arada Dorim ne'in aşığı Lycaste'le konuşmasına tanık olan Sganarelle kızın gerçek amacını anlar ve evlenmekten vazgeçer ama Dorim ne'in kardeşi Alcantor'la düello yapmayı göze alamadığı için evlenmek zorunda kalır!

George Dandin,1668

George Dandin Moli re ve oyuncularını tarafından *Grand Divertissement royal de Versailles / Büyük Versailles Őenlikleri* erevesinde (18 Temmuz 1668) sunulmuştur. Oyun, sözlerini Moli re'in yazdığı ve müziğini Lully'nin bestelediği bir *Bergerie*' yle (obanlar arasında geçen oyun) birlikte oynanır. oban kızlar Dandin'e kendi aşk sorunlarını anlatırlar. George Dandin'in barbon olup olmadığı tartışmaya açık bir durumdur, kendisi çok yaşlı değildir ama karısı ondan daha gençtir. George Dandin soylu olabilmek için para karşılığında iflas etmiş bir taşra asilzadesinin kızı Ang lique de Sottanville'le evlenmiştir. Ang lique, George Dandin'le ailesinin baskısıyla evlenmeyi kabul etmiştir. Annesi ve babasının tutumuna isyan ederek kocasını soylu Clitandre'la aldatmakta sakınca görmez. George Dandin karısının sadakatsizliğini annesine ve babasına kanıtlamak ister ancak her seferinde Ang lique'in tuzağına düşer. Bu oyunda George Dandin yaşından çok, köylü olmasıyla ön plana

çıkılmaktadır. “*Koca zengin bir köylüdür, karısı kasabanın efendisinin kızıdır, karısının aşığı komşu kasabanın efendisidir*” (Molière, 1987: 12). Komedyanın yazıldığı tarihe göre gülünç olan bu durumu seyirciler normal karşılamazlar ve zavallı Dandin’e empati yapmazlar.

L’Avare/Cimri,1668

Bir karakter komedyası olan bu oyunun baş kişisi Harpagon gerçek bir barbon ve gerçek bir cimridir. Fransız dilinde Harpagon sözcüğü cimri sıfatına eşdeğer olarak kullanılmaktadır. “*Bu oyunda Harpagon aynı zamanda genç bir kıza aşiktir; bu da cimrilüğünden doğan güvensizlik ve bencillik duygusuyla hiç bağdaşmaz*” (Molière, 1971: 16). Molière cimri karakterini eleştirdiği bu oyunda bir baba ve oğlunu aynı aşk için karşı karşıya getirmiştir. Oyunun birinci sahnesinde Harpagon’un çocukları Cléante ve Elise babalarının cimrilğinde söz ederler. Harpagon kendi yaşlarında bir soylu olan Anselme’e kızını vermeyi düşünmektedir: Anselme zengindir ve Elise’le çeyiz almadan evlenmeyi kabul etmiştir. Harpagon da genç Mariane ile evlenmek istemektedir. Oysa genç kız oğlu Cléante’in sevgilisidir, Elise de Valère’i sevmektedir. Cléante borç para ararken babasının tefecilik yaptığını öğrenir ve onu aile isimlerini kirletmekle suçlar. Valère’in uşağı La Frèche efendisine yardım etmek amacıyla Harpagon’un altın dolu sandığını çalar. Neyse ki oyunun sonunda her şey yoluna girer: Elise’le evlenmesi beklenen Anselme aslında Valère ve Mariane’in babasıdır. Cléante Mariane’la evlenir, Elise de Valère’le. Harpagon da altınlarına kavuşmuştur.

Le Malade imaginaire/Hastalık Hastası,1673

Sürekli hasta olduğunu düşünen bir kahramanın etrafında gelişen bu komedyaya aynı zamanda doktorları da eleştirmektedir. Bu oyun Molière’in son eseridir. Ünlü yazar oyunun dördüncü temsilinden sonra fenalaşmış, evine götürüldükten kısa bir zaman sonra ölmüştür. Oyunun baş kahramanı Argan tüm parasını sözde hastalıkları için harcamaktadır. Her hallerinden şarlatan oldukları belli olan hekimler ve eczacılar Argan’ın çevresini sarmışlar, onu istedikleri gibi istismar etmektedirler. Argan’ın kızı Angélique Cléante’i sevmektedir ancak yaşlı adam, kızını çok itici bir genç doktor olan Thomas Diafoirus’le evlendirmek ister: amacı yanı başında bir doktora sahip olmaktır. Argan’ın bir “barbon” olarak değerlendirilmesine neden olan kendisinden oldukça genç ikinci karısı Béline’dır. Kadın abartılı aşk ve şevkat sözcükleriyle Argan’ın gözünü boyamakta, ilk evliliğinden olan kızı Angélique’in rahibe olmasını önermektedir. Béline Argan’ın parasını elde etmek için bir noterle anlaşmıştır. Müzik hocası kılığında eve gelen Cléante şarkı söyleyerek Angélique’e

aşkınlığı ilan eder, genç kız da ona aynı yolla yanıt verir. Bu sahne 18. yüzyılda Beaumarchais'nin *Sevil Berberi* oyununda tekrarlanmış, Rossini'nin aynı isimli operasının en ünlü sahnelerinden biri olmuştur. Argan'ın kardeşi Béalde onun doktorlar tarafından aldatıldığını görmektedir. Evin hizmetçisi Toinette doktor kılığına girerek Argan'ın kafasını iyice karıştırır. Béalde ve Toinette karısının tepkisini görmek için Argan'a ölü taklidi yaptırırlar. Kocasının ölümüne çok sevinen Beline evden kovulur. Babasının ölümü karşısında üzüntüye boğulan Angélique babasına olan sevgisini kanıtlamıştır. Argan, Cléante'in hekim olması şartıyla gençlerin evlenmesine izin verecektir ancak ev ahalisi kendisini hekim olmaya ikna eder. Bir comédie-ballet olan bu oyun çeşitli danslarla başlamış, perde aralarında dans ve müzikle devam etmiştir. Oyun bir dans gösterisiyle biter: karnavala katılan hekim kılığındaki dansçılar Argan için bir tören düzenlerler ve ona hekim diploması verirler.

3. “Barbonların” karakter özellikleri

Barbonlar yer aldıkları bütün oyunlarda önemli bir rol üstlenirler. Genellikle vasisi oldukları genç kızla evlenmek isterler ve genç kızların sevgilileriyle mutlu olmalarına engel olurlar. Roma komedyalarının aile bireylerinden oluştuğunu görmüştük. Molière'in komedyalarında da aile ortamı önemlidir. Babalar ve vasilerin genellikle engelleyici bir rolü bulunmaktadır. Ama tüm yaşlıları da “barbon” olarak kabul edemeyiz. Barbonlar aşırı kıskançlık, cimrilik, kadınlara düşkünlük gibi birtakım özelliklere sahiptir. 18. yüzyılda Molière'in ilk yaşamöyküsünü yazan Grimarest, yazarı neredeyse bir barbon olarak tanıtmıştır. “*Grimarest kendisini aşan bir suç işlemiştir çünkü ne idüğü belirsiz bu kitap, gerçeği saklamak için yapılan bu manevra, ölü doğan bu biyografi asırlar boyu geçerli olacaktır.*” (Huster, 2021: 227). Molière 1662 yılında kendisinden yirmi yaş kadar küçük olan Armande Béjart'la evlenmiştir. Grimarest'den başlayan gelenekle edebiyat eleştirmenleri Molière'in kahramanlarında yazarın kendisinden izler bulmaya çalışmışlar, genç eşini kıskandığını iddia etmişlerdir. 20. Yüzyılda Molière'le ilgili çalışan Madeleine Jurgens ve Elisabeth Maxfield-Miller, Molière'le ilgili arşivlerde yeni belgeler ve tanıklıklar ortaya çıkarmışlar ve bu görüşü yalanlamışlardır. 1990 yılında *Molière en toutes lettres* başlıklı bir kitap yayınlayan Georges Forestier 2018 yılında Molière'in kapsamlı bir biyografisini yazmış ve Molière'i daha yakından tanımamızı sağlamıştır. Forestier kıskançlık ve aldatılma korkusunun Molière'in oyunlarındaki kurmaca kişilerden kaynaklandığını yazar (Forestier,2018: 11). Bu çalışmadan da anlaşılacağı gibi Molière barbonu Roma tiyatrosunda ve Commedia dell'arte de görülen bir kalıp kişiden esinlenerek yaratmıştır. Barbon karakterinin belli başlı özellikleri bulunmaktadır.

-Abartılı özgüven

Barbonlar kendilerini dev aynasında görürler ve yaşlı olduklarını kabul etmezler. Molière'in yazdığı ilk oyunlarından biri olan *L'Etourdi/Şaşkın* komedyasında L lie'nin uşağı Mascarille Anselme'den para elde etmek için genç ve güzel N rine'in kendisini sevdiğini ve hediye beklediğini iddia eder (I. perde, 5. Sahne). Aslında çok cimri olan Anselme bu sözlere inanır: “*Yaşlı olmama karşın görünüşüm bala kadınların hoşuna gidiyorum*” (Moli re,1964 I : 64) yorumunu yapar ve Mascarille'e istediği parayı verir, ancak L lie'nin beceriksizliği Mascarille'in C lie'yi satın almak için bulduğu altınlara ulaşmasını engelleyecektir. *Le Mariage forc /Zorla Nikah* oyununda Sganarelle yaşlı olduğunun pek l  bilincindedir ama bu durumu asla kabul etmez (1. Sahne). Dostu G ronimo 52 ya da 53 yaşında olduğunu hesaplayınca: “*Kim, ben mi? Bu olamaz*” (Moli re, 1965: 179) şeklinde tepki gösterir. Yaş önemli değildir: “*30 yaşında olup benden daha tazge, daha güçlü görünen biri var mı? Tüm hareketlerim her zamanki gibi dengeli değil mi?*” (a.g.e.: 179) Anselme o yaşına kadar evlenmemiştir ama artık “*Güzel bir kadına sahip olmanın mutluluğunu yaşamak istiyorum*” diyerek isteğini dile getirir (a.g.e.:180). Etrafında kendisine benzeyen en az yarım düzine ocuk görmek ister. Sganarelle dostunun kendisiyle alay ettiğini görmezlikten gelir.

L'Avare/Cimri oyununda  patan Frosine (II. perde,5. Sahne), Mariane'la Harpagon'un yakınlaşmasını sağlamak amacıyla Hapagon'a yalan söylemektedir: “*Mariane haşmetli bir sakalı olan yakışıklı ihtiyarları sever. Ne kadar yaşlı olurlarsa o kadar çekici bulur onları! G z kl  burunları beğerir?*” (Moli re,1971: 57) Bu sözleri duyduğuna çok memnun olan Harpagon aynı fikirdedir:“*Ben de kadın olsaydım delikanlıları beğermezdim*” (a.g.e. : 58) . Frosine Harpagon'u cömert bir şekilde betimler: “*Serbestçe devinen biçimli bir beden*” (a g. e.: 58). Harpagon arada bir öksürdüğünü itiraf edince Frosine “*şarif bir şekilde  ks riyorsunuz*” diye yanıt verir (a.g.e.: 58). İşte bir barbonun inanmak istediği iltifatlar bunlardır.

Çelişkili olarak barbonların kıyafetleri gençlik tutkularını yansıtmaz. Barbonlar çok demode, modaya uymayan giysiler giyerler, Pantalone'nin uzun siyah paltosu gibi. *L'Ecole des maris/Kocalar Okulu* oyununda Ariste ve Sganarelle giysi konusunda tartışırlar (I. perde, 1. sahne): Ariste Sganarelle'in üstündekilerden dolayı “*barbar*” (Moli re, 1964 I: 353) bir görünümü olduğunu söyler. Sganarelle ise Ariste'in delikanlıların giydiği dantelli ve kurdeleli son moda giysilerini yadırgamaktadır:

“Herkesin üstündeki saçmalıkları giyiniyorsunuz” (a.g.e.: 354). Üstelik Ariste kendisinden daha yaşlıdır. Ender karşımıza çıkan olumlu yaşlılardan biri olan Ariste, 60 yaşındadır, “senex lepidus” olarak adlandırılan mutlu ihtiyarlardandır ve genç ruhlı olduğu için modağa uygun giyinir. Yaşlıların da yaşamaya hakkı olduğunu söyler (a.g.e.: 355).

-Budalık

L’Etourdi/Şaşkın oyununda efendisi için para bulmaya çalışan Mascarille, Anselme’e dostu Pandolfe’un öldüğünü ve oğlu Lélie’ye yardım etmek için para vermesi gerektiğini söyler. Anselme bu yalana inanır ve daha sonra Pandolfe’u gördüğünde onun dirilmiş bir ölü olduğunu düşünür. Barbonun saflığının ve aptallığının sınırı yoktur. *Le Malade imaginaire/Hastalık Hastası* oyununda Argan genç karısının yapmacık sözlerinin etkisi altın kalır (I. perde, 6. sahne). Béline ona “*zavallı kocacığım*”, “*oğulcuğum*”, “*evladım*” (Molière, 1999: 42) dedikçe kadının aşkına inanır. Bu aşkı ödüllendirmek için Béline lehine bir vasiyetname yazacaktır. Béline bu fikri aklına bile getirmek istemediğini, vasiyetname sözcüğünü duyduğunda “*acıdan içinin titrediğini*” (a.g.e.: 45) itiraf ettikten bir dakika sonra noterin yan odada olduğunu belirtir. Argan hiçbir kuşku duymaz. *L’Avaro/Cimri* oyununda Harpagon onunla konuştuktan sonra yanından ayrılan La Flèche’in giysilerini baştan aşağı arar, çoraplarının içine kadar bakar. Oysa malı için bu kadar titizlenen biri bahçesine altın dolu bir sandık saklamıştır ve ikide bir yerinde mi değil mi kontrol ederek hırsızlara yol göstermektedir.

-Cinsellik merakı

Barbonların kadınlara düşkünlüğünün bir de cinsellik boyutu bulunmaktadır. *Le Mariage forcé/Zor Nikah* oyununda Sganarelle Dorimène’e duyduğu aşkı (2. sahne) pek de ince olmayan bir üslupla ifade eder: “*Yakında hiçbir isteğimi geri çevirmeye hakkımız olmayacak ve ben sizinle hiç kimse eleştirmeden istediğimi yapacağım. Tepeden tırnağa benim olacaksınız; tüm bu güzelliklerin sahibi ben olacağım: akıllı küçük gözlerinizin, küçük afacan burnunuzun, iştah verici dudaklarınızın, aşk dolu kulaklarınızın, şirin küçük çenenizin, yuvarlak küçük memeciklerinizin ve... Neyse tümüyle benim isteklerime uyacaksınız ve sizi istediğim gibi okşayabileceğim*” (Molière, 1965: 181). 17. yüzyıl Fransız tiyatrosu ölçülerinde oldukça cüretkâr sözlerdir bunlar. *L’Ecole des femmes/Kadınlar Okulu* oyununda Arnolphe Agnès’in sevgilisiyle yalnız kaldığını öğrenince genç kıza çok ayrıntılı sorular sorar (II. perde, 5. sahne). Horace onun elini tutarak aşkını itiraf ettiğinde Agnès etkilendiğini ifade eder: “*İçimde bir şeyler beni gıcıkliyordu, bilemediğim bir nedenle heyecanlanıyordum*” (Molière, 2000: 78). 17. yüzyılda bu sözler çok anlamlı olabilir, genç kızın

adlandıramadığı cinsel istekler duyduğu anlaşılabilir. Horace kızın ellerini ve kollarını da öpmüştür. Arnolphe eziyetler içinde Agnès'e delikanlının başka neler yaptığını, neler aldığını sorar. Agnès uzun süre tereddüt eder, yanıt vermek istemez, sonunda ona bir kurdele verdiğini itiraf eder: “*Bana hediyeye ettiğiniz kurdeleyi aldı*”. (a.g.e.: 81) Arnolphe masum bir genç kıza sorular sorarken kendi tutkularını dışa vurmuştur. Söz konusu tutkuların ifadesi oyunun sonuna doğru (V. perde, IV. sahne) kontrolsüzce dudaklarından dökülecektir: “*Sabah akşam seni okşayacağım/ Seni mincıklayacağım, öpeceğim, yiyeceğim.*” (a.g.e.: 146-147). Oysa Agnès bu ifadeleri belki de anlamamış ve hiç etkilenmemiştir: Horace'ın çok daha başarılı olduğunu barbonun suratına vurur.

-Kıskançlık ve aldatılma korkusu

Barbonların en önemli özellikleri kıskanç olmalarıdır; sürekli kadınlar tarafından aldatılma ve “boynuzlanma” korkusu içindedirler. *Le Mariage forcé/ Zorla Nikah* komedyasında Sganarelle'in hayatta en büyük korkusu aldatılmak, karısı tarafından “boynuzlanmaktır”. “Cocu”, “boynuzlu” sıfatı barbonların korkulu rüyasıdır. Sganarelle bu boynuzlanma meselesini (5. sahne) önce filozoflara sormak ister. “*Sevdiğim kızla evleniyorum ama boynuzlanmaktan korkuyorum*” (Molière, 1965 :190) Filozoflar Sganarelle'e beklediği yanıtı veremezler. Aynı soruyu yönelttiği çingene kızlar komik bir biçimde “*Siz mi? Boynuzlu mu?*” ifadesini tekrarlayıp dans ederek yanından kaçarlar. *L'Ecole des maris/ Kocalar Okulu* piyesinde Sganarelle vasisi olduğu Isabelle'in kız kardeşi Léonor'la çıkmasına bile izin vermez. Léonor onun bu kısıtlamalarını iğrenç bulur (I. perde,5. sahne); hizmetçisi Lisette onu birTürk gibi davranmakla suçlar: “*Türklerin ülkesinde miyiz ki kadınlarımızı hapsedeceğiz!*” (Molière, 1964: 358) *L'Ecole des femmes/ Kadınlar Okulu* kıskançlık üzerine kurulmuş bir oyundur. Arnolphe kıskançlık duygusunu bir yaşam biçimi yapmıştır ve kendisi de bu durumun farkındadır (II. perde, 4. sahne); duygularını “*Hasta rubumun kuşkuları*” olarak betimler (Molière, 2000: 72). Oysa Horace bu gülünesi kıskanç adamın elindeki mücevheri çalmayı başarmıştır!

-Despotluk

Barbonlar üçüncü şahısların gözünde gülünç olmalarına karşın tereddüt etmeden ellerindeki gücü kullanırlar. Vasiler babalara verilen haklara sahiptir: bakmakla yükümlü oldukları kız çocukları adına karar verebilirler, isterlerse bu kızlarla evlenebilirler. Arnolphe Agnès'in özgürlüğünü kısıtlayabilmekte ve bunu bir evli kadının görevlerini öğretmek amacıyla yaptığını iddia etmektedir (III. perde, 2. sahne). Evli bir kadının kocasına karşı on bir vazifesini Agnès'e zorla kabul ettirmek

ister (Molière, 2000: 93). Aslında bu vazifeler Kiliseye göre de geçerlidir. “*Kadınlar Okulu’ndaki ilkeler Hristiyan dininin kurallarını taklit etmektedir*” (Forestier, 2018: 204). Molière’in bu vazifeleri eleştirdiği düşünüldüğü için oyun tutucu çevrelerde skandal yaratmış ancak Molière’i kurtaran bu vazifeleri kâğıda döken barbonun komik kişiliği olmuştur. Öte yandan anne ve babaların çocukların evliliğine müdahale etmesi Molière’in oyunlarında sık sık ele aldığı bir konudur. Yazar çocukların eşlerini özgürce seçmelerini savunmaktadır. *Le Malade imaginaire/Hastalık Hastası* oyununda Argan’ın kızı Angélique (II. perde, 6. sahne) babasından kendisine baskı yapmamasını ister: “*Evlilik insanların zorla itilmemesi gereken bir bağıdır*” (Molière, 1999: 90). *L’Avaro/Cimri* oyununda Harpagon (IV. perde, 4. Sahne) oğlu Cléante’a “*Sevdiğim kız elimden alma cüretini gösteriyorsun*” (Molière, 1971: 88) dediğinde oğlunu rakip olarak görmekte ve oğlanın aşkını hiçe saymaktadır. Cléante’in kız kardeşi Elise (V. perde, 4.sahne) Harpagon’un ayaklarına kapanarak yalvarır: “*babalara verilen hakkı şiddete vardırmanın*” (Molière, 1971: 106). Molière bir cimri ve bir barbon olarak eleştirdiği Harpagon’u bir baba olarak da çocuklarına karşı haksızlık yapmakla suçlamaktadır. Rousseau çocukların ne olursa olsun babalarına karşı gelmelerini “*ahlak dışı bir davranış*” olarak değerlendirmiş, Molière’i aile değerlerini yıkmakla suçlamıştır (Molière, 1971:137).

-Cimrilik

Barbonların başat özelliklerinde biri de cimri olmalarıdır. *L’Etourdi/ Şaşkın* oyunundaki Trufaldin gerçek bir köle tüccarı gibi elinde tuttuğu Célie’yi en çok para verene satmayı düşünmektedir. *Le Mariage forcé/Zor Nikah* oyununda Sganarelle daha birinci sahnede hizmetçilerine şöyle seslenir: “*Eğer bana para getiren olursa sayın Géronimo’nun evine gelip bana haber verin; benden para istemeye gelen olursa bütün gün dışarıda olacağımı söyleyin*” (Molière, 1965: 177). *L’Avaro/Cimri*, Molière’in cimri karakterini ele aldığı komedyasıdır ve bir önceki paragrafta gördüğümüz gibi bu oyunda cimri karakteri bir barbondur. Harpagon şartlar ne olursa olsun para harcamaktan sakınır. Genç Mariane’ın gözüne girmek için evinde ağırladığında bile kesenin ağzını açmaz ve uşaklarını kızdırır, (III. perde, 1. sahne) Jacques usta isyan eder: “*Az parayla iyi yemek nasıl hazırlanır?*” (Molière, 1971: 64) Daha önce Mariane’ı elde etmesi için Frosine’e başvuran Harpagon’un çöpçatan kadına hiç para vermediğini de görmüştük. Harpagon kızı Elise’i çeyiz vermeden evlendirmeyi bir zafer olarak görmektedir. Son perdede para dolu sandığı çalınan Harpagon delirmenin eşiğine gelmiştir. Parası bulunduktan sonra

oğluyla ilişkisini bozma pahasına Mariane'a duyduğu aşkı anında unutarak hayattaki tek tutkusunun para olduğunu kanıtlayacaktır.

-Kadınların gözüyle barbon

Kendisini dev aynasında gören barbon kadınların onu nasıl gördüklerini anlayamaz. *Le Mariage forcé/Zor Nikah* oyununda evleneceği kadının sevgilisiyle konuşmasına tanık olan Sganarelle (7. sahne), genç kadının kendisiyle neden evlendiğini şaşkınlıkla öğrenir: “*Sganarelle yakında ölecek bir adam; midesinde en fazla altı aylık bir yaşam var.*” (Molière, 1965: 193) *L'Avare/Cimri* oyununda Harpagon'a tefecilik yapmak için yardım eden Simon usta Cléante'ı tanıtırken (II. perde, 2. Sahne) borcunu geri vereceğinin garantisi olarak babasının “*sekiz aydan önce*” öleceğini” (Molière, 1971: 49) iddia eder. Kendisinden borç almak isteyen delikanlının oğlu olduğunu anlayan Harpagon kendisi hakkında konuşulanları algılayamaz. Çöpçatan Frosine Mariane'a çok iyi bir evlilik vadeder (III. perde, 4. Sahne): evleneceği adam, Harpagon, “*sizi çok yakında dul bırakacaktır. Üç ay içinde ölmemesi nezaketsizlik olur*”(a.g.e. : 74). Barbonların gözlerine koydukları genç kadınların duygularını *Le Malade imaginaire/Hastalık Hastası* oyununda Argan'ın ölümünü sevinçle karşılayan Béline (III. perde, 12. Sahne) çok güzel dile getirmiştir: “*Herkes için rahatsız edici bir adam, pis, iğrenç, her zaman bedeninde bir lavman ya da midesinde bir ilaç olan, her zaman burnunu çeken, öksüren, oraya buraya tüküren, esprisi olmayan, sıkıcı, sinirli, sürekli insanları yoran ve gece gündüz, hizmetçilere ve uşaklar bağırان biri*”(Molière, 1999 :140). Béline doğal olarak böyle bir kocanın birkaç ay içinde öleceğini beklemektedir ama zavallı barbon tüm mallarını ona bırakacak kadar budaladır.

Sonuç

Roma tiyatrosunun senex'i, Commedia dell'arte tiyatrosunda pantalone olmuş ve Molière'in tiyatrosunda barbona dönüşmüştür. Barbon Molière'in oyunlarında bazen aile babası, çoğu zaman da vasi olarak karşımıza çıkar. Barbonlar kıskanç, cimri ve bir o kadar da budaladır. Molière'in barbonları çoğunlukla “senex libidineux”, libidolu yaşlı kategorisine girerler ve yaşlarına bakmadan kadınların gözünde çekici olduklarını düşünürler. Barbon Molière'in oyunlarında çok kullandığı bir kişi olmuştur. *L'Etourdi/Şaşkın*, *L'Ecole des maris/Kocalar Mektebi* ve *Le Mariage forcé/Zor Nikah* gibi farsa yakın oyunlarda barbon kendisiyle alay edilen bir ihtiyardır, Pantalone' ye çok yakındır. Karakter komedisi olarak karşımıza çıkan *L'Avare/Cimri* ve *le Malade imaginaire/Hastalık Hastası*

oyunlarında barbonun özellikleri Harpagon'un ve Argan'ın kişilikleriyle uyum sağlamıştır. Bu oyunlarda Molière'in, çocukların evliliği konusunda babalara yönelttiği eleştirileri dile getirmesini barbonun gülünç kişiliği kolaylaştırmıştır. Kanımızca en rahatsız edici barbon *L'Ecole des femmes/Kadınlar Okulu*'ndaki Arnolphe'dur. Arnolphe kıskançlığı, aldatılma korkusu ve despotluğu bir yaşam tarzı olarak sunmaktadır. Agnès'e kabul ettirmeye çalıştığı evlilik tam bir kabustur. Bu oyunda barbon bir canavara dönüşmüştür. Sonuç olarak Molière barbon tipinden ustalıkla faydalanmış, onu hem farslarında hem karakter komedyelerinde, hem de toplumsal eleştiri yaptığı komedyelerinde ustalıkla kullanmıştır.

KAYNAKÇA

Brockett, Oscar, *Tiyatro Tarihi*, Ankara, Dost kitabevi, 2000, çev. Sevinç Sokullu.

“La Comédie en littérature” <https://www.larousse.fr/encyclopedie> 15/4/2022 tarihinde erişildi.

“La Comédie latine : intrigues et personnages”, <https://eduscol.education.fr> 15/4/2022 tarihinde erişildi.

Forestier, Georges, *Molière*, Paris, Gallimard (NRF), 2018.

Girard, Gilles, “Types et commedia dell'arte”, *Etudes françaises*, volume 15, n. 1-2 , <https://id.erudit.org/iderudit/036683> 15/4/2022 tarihinde erişildi.

Huster, Francis, *Dictionnaire amoureux de Molière*, Paris, Plon, 2021.

Molière, *L'Avare*, Paris, Larousse (Nouveaux Classiques Larousse), 1971.

Molière, *L'Ecole des femmes*, Paris, Gallimard (Folio), 2000.

Molière, *L'Ecole des maris*, *Œuvres complètes I*, s. 351-396, Paris, Garnier-Flammarion, 1964 I.

Molière, *L'Etourdi ou les contretemps*, *Œuvres complètes I*, s. 53-138, Paris, Garnier-Flammarion, 1964 II.

Molière, *George Dandin*, Paris, Le livre de poche, 1987.

Molière, *Le Malade imaginaire*, Paris, Classiques Hachette (Bibliocollège), 1999.

Molière, *Le Mariage forcé*, *Œuvres complètes II*, s. 173-197, Paris, Garnier-Flammarion, 1965.

Vialleton, Jean-Yves, “Le théâtre classique et l'âge du rôle”,

<https://journals.openedition.org/recherchestravaux/738> 15/4/2022 tarihinde erişildi.

Extended Abstract

Molière, whose 400th birthday we celebrate this year, is one of the best known and most played French playwright in the world. Molière, which is celebrated in France and around the world with various events in 2022, is also the founder of the "Comédie française", the most famous theater in France. Also known as "La Maison de Molière/Molière's house", this institution has been playing

a major role in the theater universe of France since its establishment in 1680, continuing the tradition inherited from Molière. After Molière's death, l'Hotel de Bourgogne and Marais theaters joined Molière's troupe by order of King Louis XIV and formed the Comédie française.

Comedy writers adhere less to Aristotelian rules than tragedian writers, at least in terms of subject matter. Molière wants to educate the society and "correct the bad aspects of society with humor" while choosing the comedy subjects he writes. The first plays that Molière wrote while on tour are closer to farse. The "Commedia dell'arte" / Italian Comedy Theater, which was very popular in France at that time, also performed farse type of plays. In Italian comedy there are always stereotypes with the same function. One of them is the old man or "pantalone". In this study, we examined how the "pantalone" type emerged, how it was transformed into a "barbon" in Molière's plays by transforming into the "barbon" type, and with which character traits the barbon is seen in the plays.

Barbons play an important role in the action scheme of all the games they take part in. They usually want to marry the young girl of whom they are their guardians and prevent young girls from being happy with their lovers. We have seen that Roman comedies consist of family members. Family atmosphere is also important in Molière's comedies. Fathers and guardians often have a preventative role. But we cannot accept all old people as "barbons". Barbons have some features such as extreme jealousy, stinginess, fondness for women.

Grimarest, who wrote the first biography of Molière in the 18th century, introduced the author himself as almost a barbon. Molière married Armande Béjart, who was twenty years his junior, in 1662. With the tradition starting with Grimarest, literary critics tried to find traces of the author himself in Molière's heroes and claimed that he was jealous of his young wife. Madeleine Jurgens and Elisabeth Maxfield-Miller, who worked on Molière in the 20th century, revealed new documents and testimonies about Molière in the archives and refuted this view. Georges Forestier, who published a book entitled *Molière en toutes lettres* in 1990, wrote a comprehensive biography of Molière in 2018 and helped us get to know Molière better. Forestier writes that jealousy and fear of being cheated is originated from fictional characters in Molière's plays. As it can be understood from this work, Molière created the barbon inspired by a pattern person seen in the Roman Theater and the Commedia dell'arte. The character of Barbon has certain features such as extreme self-confidence, stupidity, addiction to sexuality, jealousy, and fear of being cheated, despotism, and stinginess.

The senex of the Roman theater became pantalone in the Commedia dell'arte theater and turned into a barbon in Molière's theatre. In Molière's plays, the barbon sometimes appears as a father and often as a guardian. Barbons are jealous, stingy, and stupid. Molière's barbons often fall into the category of "senex libidineux," the libido elderly, and consider them attractive to women, regardless of their age. Molière used this personage a lot in his plays. Barbon is an old man who is mocked at, very close to Pantalone, in plays like *L'Etourdi/Confused*, *L'Ecole des maris/The School of Husbands* and *Le Mariage forcé/Forced Marriage*. In the plays *L'Avare/The Miser* and *le Madale imaginaire/The imaginary invalid*, which are comedies of characters, the characteristics of the barbon harmonize with those of Harpagon and Argan. In these plays, the ridiculous personality of the barbon made it easier for Molière to express his criticisms of the fathers about the marriage of children. In our opinion, the most disturbing barbon is Arnolphe at *l'Ecole des femmes/The School for Women*. Arnolphe presents jealousy, fear of being cheated and despotism as a lifestyle. The marriage he tries to force Agnès to accept is like a nightmare. In this comedy the barbon has turned into a monster. As a result, Molière used the barbon skillfully both in his farces, character comedies and social criticism comedies.